

QVAEDAM
AD
EVRIPIIDIS HIPPOLYTVM
NOTAE

QVIBVS
AD ORATIONES X

IN SCHOLA TORGAVIENSI

HORA III POMERIDIANA

D. XXXI MARTII ET III APRILIS MDCCCLXXXV

BENIVOLE AVDIENDAS

PATRONOS ET FAVTORES

INVITAT

TRAVGOTT FREDERICVS BENEDICT

AA. LL. MAGISTER ET SCHOLAE TORGAV. RECTOR.

TORGAVIAE,
EX OFFICINA KVRZIANA.

QVAE DAM

EVRIPIIDIS HIPPOLITAM

NOTA

AD ORATIONES

AD XLI MARTI ET IIII MARTI C. C. C. C. C.

HATROGOTT TAVIETTES

TRAVGOTT TREVIERIUS D. N. S. I. G. T.

TOROVIAE

DE OFFICIA EVRIPIIDIS

v. 429. Μόνον δὲ Φασὶ τῷ ἀμιλλᾶσαι βίῳ,
γνώμην δικαίαν καὶ μεθὴν, ὅτῳ παρῆ.

Inter varias huius loci explicationes Valkenarius inprimis laudat illam Grotii: *Unum sed aiunt esse par vitae bonum, cum rectus animus nil sibi conscit mali.* Cui tamen interpretationi nec antecedentia nec sequentia satis conveniunt, in quibus de fama mala siue bona, quae vitam minus honestam siue honestam sequitur, quaedam traduntur: liberos enim poenitere scelerum, quae parentes sui patrauerint et malos inter mortales cum ipso temporis successu, cuius ope omnia patefiant, detegi et deprehendi. Videtur igitur illud: ἀμιλλᾶσαι βίῳ potius indicare: *certare cum ipso vitae tempore*, h. e. superare vitae tempus, durare diutius, quam duratura est hominum vita. Eodem spectat quoque illa scholiastae interpretatio: *μόνον τῷτο γινῶσκει, Φησι, τὸν βίον, ἃ καλύπτεται ὑπὸ αὐτῷ, ἀλλὰ μετὰ θάνατον λάμπει τὸ τῆς σωφροσύνης.* Sunt plurima veterum loca in eandem sententiam prolata, quorum vnum tantum in Orat. Cic. pro Archia Poeta cap. II. laudare sufficiat: *Nunc insidet quaedam in optimo quoque virtus, quae noctes et dies animum gloriae stimulis concitat atque admonet, non cum vitae tempore esse dimittendam commemorationem nominis nostri, sed cum omni posteritate adaequandam etc.*

v. 444. ἔ τ' ἄρα γ' ἔ δει τοῖς ἐρῶσι τῶν πέλας etc.

Ita hunc versum Codd. antiqui legunt. Sed interpretes locum illum non sanum putant. Scaliger coniecit: οὐκ ἄρα νῆ δει; Heathius: οὐκ ἄρα γ' εὐχεῖ. Musgravius: ἐν ἄρα γ' ἠδύ. Valkenarius: οὐ τ' ἄρα λῦει — quam coniecturam, reliquis certe meliorem, quoque Brünckius recepit. Sed lectio Codicum quoque bene defendi potest. Nam illud: δει etiam cum datiuo interdum coniungitur. Porro significatio illius verbi, ut sit i. q. *debet, utile est*, etiam apud Graecos occurrit, sicut Latinorum: *debet, oportet*, saepe vsurpatur. Ita in Medea v. 565 sgu.

σοί τε γὰρ παιδῶν τί δει;
ἐμοί τε λῦει, τοῖς μέλλασιν τέκνοις
τὰ ζῶντ' ὀνήσαι —

verbum: δει cum illo: λῦει significatu fere eodem adhibetur. Et in Hercule Fur. v. 1301: τί ὄντα με ζῆν δει; τί κέρδος ἔχομεν — Quare non mirum est, etiam Scholiasten ad nostrum locum illud vocabulum: δει explicasse: ἄτως ἢ λυσπελεῖ, ἢ χρεῖ, ἢ συμπερέγει; quibus quidem Scholiastae verbis Valkenarius inprimis coniecturam suam stabilire voluit.

v. 450. Φοιτᾶ δ' ἀν' αἰθέρ'. ἔσι δ' ἐν θαλασσῶν
κλύθωνι Κύπρις· πάντα δ' ἐκ ταύτης ἔφου.

His verbis idem indicari videtur, quod supra v. 148. de Diana laudabatur: Φοιτᾶ γὰρ καὶ διὰ λήνας χέρσου θ', nempe *totius terrarum orbis imperium*. Ita apud Virgilium non vno loco ut: Aen. VI, 761, VII, 557 *aetheriae aurae* pro ipsis terris, quae aethere cinguntur, est positum. Non igitur h. l. illud: Φοιτᾶ δ' ἀν' αἰθέρ', de imperio coeli intelligitur, quia tunc minus apte opponeretur: ἔσι δ' ἐν θαλασσῶν κλύθωνι, et quod statim sequitur: πάντα δ' ἐκ ταύτης ἔφου; quae tantum de terris nostris

nostris explicari possunt. Videtur autem poeta h. l. non ipsam continentem terram, sed aërem, qui terram cingit, eius loco laudasse, quia aquae et aëris calidioris ope omnia in his terris nascuntur. De imperio Veneris, quod etiam in Deos exercet, sequentia demum agunt v. 456 sequ.

v. 466. sequ. νοσῆνθ' ὄρωντας λέκτρα, μὴ δοκεῖν ὄρεάν.

Duplex horum verborum interpretatio adferri posse videtur. Altera explicatione illud: νοσῆντα λέκτρα de ipsis sapientum amoribus intelligitur, quos quidem se non sentire simulant, ideoque continuare solent. Sicut enim, qui morbum suum nouit, ei quoque mederi studet, ita illi, quamuis conscii sint sui amoris, tamen ab eo exercendo non recedunt, h. e. se eum nosse dissimulant. Altera est, ut verba: νοσῆντα λέκτρα de vxoribus alieno amore flagrantibus intelligantur. Ita enim infra v. 842: κέδνον λέχος de coniuge Thesei usurpatur. Sed huic interpretationi obesse videtur, quod, si a barbaris Laconum moribus discesseris, rara sunt maritorum exempla apud antiquos, qui cognita vxorum adulteria se nescire simularunt, et multo minus de Theseo, Phaedrae marito, talem animi lenitatem sperare licebat, qui tunc ipsum filium ferre debuisset adulterum. — Sed haec obiicienti respondemus, in ore Nutricis, quouis argumento ad adulterium committendum nunc adhortantis, talia, quamuis essent absurda, tamen verisimilia videri potuisse. Praeterea etiam sequentia huic posteriori fauent explicationi. Sicut enim in his verbis Theseum Phaedrae maritum non timendum fore affirmat, ita in sequentibus coniicit, Theseum, patrem Hippolyti, non succensurum esse filii flagitio. Verba sunt:

πίστος δὲ πατρὶ πατέρας ἡμετέτηςόσι
συνεγκομίξεν Κύπρον; —

A 3

in

in quibus illud: ἡμαρτηγῶσι, sicut Latinorum: peccare et: errare pro: amare est positum. Vocabulum: συνεκομιζεν Scholiastes explicat: συμβασάξεν, una ferre h. e. adiuvare eorum, tanquam miserorum, amorem; inprimis occultando, vt suadent sequentia.

v. 471. οὐδὲ σέγγην γὰρ, ἧς κατηρεφέης δόμοι,
καλῶς ἀκριβώσειαν —

Valkenarius sine libris legi iussit: ἦ, quia, vt pluribus exemplis demonstravit, verbum: κατηρεφέης cum datiuo efferri solet. Quamuis autem Anacreontis fragmentum, a Musgrauio allatum ex Athenaeo, Valkenarius reiecerit, linguae Graecae vsus tamen permittere videtur, vt illud vocabulum quoque cum genitiuo coniungatur, qui vel ex praepositione, quacum illud vocabulum est compositum, vel ex alia particula, quae quidem omissa est, pender. Sed audacior esse videtur eiusdem viri doctissimi coniectura in verbis: καλῶς ἀκριβώσειαν, vbi ex antecedentibus suppleri debet: βροτοί. Iam Marklandus coniecerat legendum esse: κανόνες ἀκριβώσειαν. Quam quidem coniecturam ita mutavit Valkenarius, vt suaderet: κανὼν ἀκριβώσει αν; sicut etiam Brunckius edidit. Sed quantum video, non satis quadrat illa comparatio normae architectorum cum hominibus vitam emendantibus. Ipsa virtus potius, qua vitam homines emendant, cum architectorum norma comparari debuisset.

v. 472. — εἰς δὲ τὴν τύχην
πεσῶσ', ὅσσην σὺ, πῶς ἂν ἐκνεύσαι δοιοῖς;

Ipsius Valkenarii testimonio optimi Codd. exhibent: δοιοῖς, quare non iusta causa mutandae lectionis vulgatae subest. Nam ille quidem et post eum Brunckius correxit: δοιοῖ. Haec verba autem Nutrix ad se refert, si olim in talem incidisset calamitatem.

mitatem. Quodsi de aliis quibuscunque feminis haec essent intelligenda, haud dubie aliquid in verbis Graecis deesset aut tali opus esset emendatione, qualem Heathius contra librorum auctoritatem excogitavit: *πεσῶσας, ἢν σὺ*. Cum Nutrix iam de aliis mortalium factis quaedam commemorasset, opus erat, ut quoque ad suam agendi rationem, qualis futura fuisset, prouocaret. — In versu sequenti etiam optimi Codd. legunt: *εἰ τὰ πλείω χρεῖσά τῶν κακῶν ἔχεις*; sicut Musgravius edidit. Quare nolim cum Valkenario et Brunckio vulgatam: *ἔχεις* retinere, quamuis sequatur particula: *ἢν* in verbis: *εὖ πράξειαι ἢν*. Similis verborum structura iam a Brunckio laudata infra v. 483 occurrit: — *ὁφέ γ' ἄνδρες ἐξέυροισιν ἢν*
εἰ μὴ γυναῖκες μηχαναῖς εὐρήσομεν.

Ipsa vero Nutricis sententia, quam in v. 474, 475 stabilire male conatur, non tam verissimam sapientum querelam respicit, nullam dari perfectam virtutem inter mortales, quam vitia vera et malas actiones, quarum nos conscii sumus, et quas cum reliqua vitae honestate interdum coniungere liceat.

v. 494. — *ὡς τάχος διῶσον*
τὸν εὐθὺν ἐξεπόντας ἀμφὶ σοῦ λόγον.

A Valkenario vocabulum: *διῶσον*, quod Scholiastae expli- cant: *διαγνώσον*, suspectum habetur, quia non alibi legatur. Brunckius igitur eleganti coniectura correxit: *διζητέον*. Quia tamen libri nihil mutant, nisi quod in quibusdam Codd. *διοιῶσον* male scribitur, et simplex: *ἰῶσον* variis locis occurrit, adhuc defendi poterit lectio vulgata: *διῶσον*, in qua particula: *διὰ* sicut in: *διαγιγνώσκω* vocabuli significationem auget, ut indicetur: *pluribus modis et sedulo inquirendi sunt*, qui sine ambagibus Hippolyto amorem tuum enuntiant.

v. 496.

v. 496. εἰ μὲν γὰρ ἦν σοὶ μὴ ἐπὶ συμφορᾷς βίος
 τοιαύτης, σώφρων δ' ἔσ' ἐπιγχευέας γυνή —

Dissentiunt h. l. interpretes de significatione vocabuli: *σώφρων*. Heathius putat oppositionem inter duo membra particulis: *μὲν* et: *δὲ* indicari, quare hunc sensum loci totius esse putat: *Nisi tanta calamitate vita tua premeretur, sique tanta ornareris constantia, ut omnibus animi perturbationibus superior euaderes.* Ad haec igitur respondendum videtur, particulas: *μὲν* et: *δὲ* non semper membra inuicem opposita, sed saepe etiam arctissime coniuncta indicare, ut particulae Latinorum: *cum, tum, et, et.* Quare etiam Valkenarii coniectura h. l. non est necessaria, ut legatur: *σώφρων τ'.* Quod autem rariorem vocabuli: *σώφρων* significationem attinet, quam h. l. Heathius excogitauit, ea non amplius in hac Euripidis Tragoedia occurrit; quare magis vsitata significatio: *pudica, temperans, uerecunda mulier,* quam etiam antecedentia suadent, est praefenda. Ita supra v. 434, postquam Phaedra in sua oratione quam plurima temperantiae et pudicitiae documenta ediderat, Chorus exclamabat: *τὸ σώφρον ὡς ἀπανταχὲ καλόν!* et similem cogitandi rationem quoque in sequentibus Phaedra declarauerat. Quodsi autem hanc interpretationem admittimus, ex antecedentibus cum Marklando et Valkenario suppleri debet: *εἰ μὴ, et nisi esses tam pudica mulier,* quae mori malit, quam Hippolyto amorem suum indicare. Neque video causam, quae Musgrauium impulerit, ut hanc ellipsin, quae et linguae legibus et orationi contextae conuenit, paullo inuenustiore appellaret. Brunckius uero hanc Marklandi interpretationem propterea improbat, quia male concluderet Nutrix, Phaedram pudicitiae causa ad flagitium esse pellicendam. Sed pace uiri summi adicere liceat, in omnibus Nutricis uerbis, quae et antecedunt et sequuntur, mala eius consilia patere, quibus dubiam adhuc Phae-

Phaedram ad adulterium committendum allicere voluit, et quibus etiam illius, amore Hippolyti captas, pudicitiam ut valde noxiam reprehendit; quare Nutrici iam ad scelus illud instiganda videbatur. Brunckius verba: σώφρων δ' ἔσ' ἐτύγχανες, vertenda putat: *si esses mentis ac rationis compos*. Quamvis autem in aliis locis haec certa sit vocabuli: σώφρων significatio, tamen propter ea, quae iam attuli, et quia Phaedra in antecedentibus verbis inde a v. 376 sequi nulla amplius mentis male sanae signa edebat, Marklandi praefero interpretationem. — In sequenti versu Brunckius etiam: προσήγον pro: προσήγον ex virorum doctorum coniectura recepit; sed quia libri tamen lectionem vulgatam: προσήγον tuentur, quae cognatae est significationis, nondum reicienda erat lectio Codicum, licet magis consuetum sit de lena vocabulum: προσήγεν.

v. 510. εἰ τοι δοκεῖ σοι, χεῖν μὲν ἔσ' ἀμαρτάνειν.

Valkenarius, quia sequitur: χεῖν, legi iuber: τοι δοκεῖ σοι. Qua emendatione non opus est, quia sententia Phaedrae modo prolata indicabat, hanc ei adhuc probabilem videri. Verba: χεῖν μὲν ἔσ' ἀμαρτάνειν minus vere interpretatur Musgravius: *Oportuit quidem te non a spe potiundi Hippolyti decidere*. Tunc enim simul editum esset: τέτε siue: Ἰππολύτε. Melius igitur vnus Scholiastarum haec interpretatur: ἔδει μὲν ὄλως ἀλῶσαι τῷ ἔρωτι. — Quod in versu sequenti dicitur: δευτέρα γὰρ ἡ χάρις, haud dubie respicit confessionem Phaedrae, de suo amore factam; quae prior eius gratiae significatio fuerat.

v. 516. δὲ δ' ἐξ ἐκείνης δὴ τι τῶ ποθυμένῃ
σημείον, ἢ λόγον τιν', ἢ πέπλων ἀπο
λαβεῖν, συνάφατ' ἐκ δούκων, μίαν χάριν.

Brunckius coniecturam Reiskii: ἢ πλόκων τιν' ἢ πέπλων ἀπο — recepit cum debita viri sagacissimi laude, quae certe egregia

egregia laus est, a viro laudato profecta. Quamquam autem dubitari nequit, ad stulta sagarum incantamenta etiam hominum amatorum crines adhiberi solitos, aliis tamen artificii praeterea non paucis utebantur, quorum multa etiam in ipsis carminibus decantandis erant posita. Ex Theocriti certe Idyllio II apparet, verba quaedam, quibus vis singularis tribuebatur, in eiusmodi carminibus saepe esse repetita, et ex Virgilio, Theocriti imitatore, constat in eius Ecloga VIII, inprimis nomina illorum, quos incantabant, iterum iterumque esse expressa. Quam saepe enim in illo carmine Daphnidis nomen legitur! Quodsi igitur eiusdem artificii etiam in nostro Euripidis loco meminerimus, et illud: λόγον τινα, de ipso Hippolyti nomine, quod vere erat σημείον τι τῆ ποθεμένα, interpretemur, nihil absurdi in lectione vulgata deprehendo; nisi quod ipsa ars sagarum erat absurda et ridicula. Quod autem verba: συνάψαι τ' ἐκ δυῶν μίαν χάριν attinet, non recte videtur Musgravius, forte Scholiorum nugis deceptus, sub vocabulo: χάρις ipsum philtrum intelligere ex diuersis rebus compositum. Malim haec verba de coniungendo duorum, Phaedrae nimirum et Hippolyti, amore interpretari. Eodem spectant vnus Scholiastae verba: διὰ γὰρ φυσιολογιῶν τινῶν ἀμφω τοῖς φύσει εἰς εἷα ξυνάγασιν ἕρωτα.

v. 528. Ἐρως, Ἐρως, ὅς κατ' ὀμμάτων.

Brunckius hunc versum habet dimetrum iambicum, quare etiam contra Codd. lectionem: ὅ pro: ὅς retinuit. Quia vero tunc antistrophicus v. 538 ei minus responderet, ibi pro: ἄλλως, ἄλλως, corrigi iubet: μάτην, μάτην. Vt vero illa superfedeamus plurium verborum emendatione, vterque versus habendus est antispasticus pentemimeris. In strophico autem Diambus cum Ditrochaeo et syllaba restante, et in antistrophico Molossus cum Choriambus et syllaba restante ponitur.

v. 551.

v. 551. ἀνυμφον, ὄκων
 ζεύξασ' ἀπειρεσίαν δεσμάδα,
 τὰν γὰρ ὄκων τε βάνχων.

Plurimi interpretes haec verba esse corrupta, affirmarunt. In vno Cod. legebatur: ὄκων, quam lectionem Valkenarius praetulit et cum: ἀνυμφον coniunxit. Facile autem apparet, frigere sensum huius dictionis: ἀνυμφον ὄκων. Porro probavit ingeniosam Musgrauii coniecturam: τὴν αἰδὸς ὡς τε βάνχων, sed simul suspectam habuit lectionem prioris versus: ἀπειρεσίαν, siue ἀπειρεσίαν; quae certe h. l. est inepta. Huius igitur vocabuli causa Musgrauius aliam emendationem protulit: ὄκων ζεύξασ' ἀπειρεσία συνδεσμάδ' ὄκων. Brunckius vero, vt illud vocabulum tolleret, emendauit: ὄκων ζεύξασ' ἀπο, τρομερὰν δεσμάδα, simul admissa in sequenti versu priore Musgrauii emendatione. — Satis constat, Herculem, capta et vastata Oechaliae regione et Euryto rege interfecto, Iolen eius filiam duxisse vxorem; id quod in sequentibus poetae verbis indicatur: σὺν ἀματι, σὺν καπνῷ, Φωνίσις ἔθ' ἰμεναίοις. Putem igitur, coniecturam a me excogitatam nonnullis probabilem fore, qua legitur: ὄκων ζεύξασ' ἀπ' ἐρεπίων δεσμάδα, eam matrimonio iungens, cum celeriter a domus patriae ruderibus aufugeret. Ita in Bacchis v. 7: δόμων ἐρεπίων τυφόμενα occurrunt, et in Supplic. v. 1000 legitur: δεσμάς ἐξ ἐμῶν ὄκων. In versu autem sequenti priorem Musgrauii coniecturam, Valkenario et Brunckio consentientibus, admitto, hoc tantum discrimine, vt legere malim: τὴν αἰδὰ γ' ὡς τε βάνχων, quia haec forma in Choricis ab Euripide magis frequentatur. Cui emendationi fere conueniunt excerpta Codicis Florentini, quae exhibent: αἰδαν.

v. 557. ὃ πλάμον ὑμενίων.

Heathius metri causa correxit: ὃ πλάμον, eamque emendationem Brunckius quoque recepit. Quam tamen sine librorum auctoritate non necessariam puto, quia vocabulum cum litera asperata incipiens sequitur. Haec verba autem vulgo ad Iolen referuntur, cum potius Herculem spectare videantur, de qua tota strophe egit. Nam satis constat, has nuptias tam infausito omine celebratas Hercules perniciem maturasse. In Antistrophe contra de muliere quadam agitur, quae amore suo infelix periit. Vtrumque autem exemplum a Choro allatum auditores ad grauissima mala praeparare debuit, quae mox ex Phaedrae amore sint oritura.

v. 565. Φόνος κατενόμισε.

Brunckius metri causa correxit: κατενόμισε. Quam emendationem statim admitterem, si libri addicerent. Quia vero illi lectionem vulgatam tuentur et praeterea, si haec emendatio admittitur, in versu strophico: 555 corrigi debet: ὑμενίωνισιν, malim hunc versum potius adnotare quam emendare. Ita etiam supra v. 233 lectione Codicum pro anapaesto positus erat amphibrachys, qui totidem tempora habet.

v. 587. ἰαχόν μὲν κλύω,
σαφές δ' ἐκ ἔχρω
γεγωνεῖν ὄπα.

Brunckius barbarum vocat, quod h. l. libri vulgari exhibent, ideoque emendat: σαφές δ' ἐκ ἔχρω γεγωνόντ' ὄπα. Sed optarem, ut vir doctissimus argumenta luculentius enumerasset, quibus adductus lectionem vulgatam improbauerit. Valkenarius iam coniecerat: γεγωνόν τ' ὄπα atque primam dubitandi causam

causam de vera huius loci lectione vnus Scholiastarum praebuerat, qui legebat: *ὅσα* idque pro: *ὅποια* positum putabat. Sed lectionem huius loci vulgatam, librorum fere omnium auctoritate confirmatam, alius Scholiastarum ita optime explicauit: *αὐτὰ δὲ τὰ λεγόμενα οὐκ ἔχω σαφέως εἰπεῖν*. Nam verbum: *γυγνεῖν* proprie indicat, ita clamare, vt alter audire possit h. e. *distincte loqui*, quod etiam h. l. adiecta particula: *σαφέως* satis indicat.

v. 605. *ὦ γαῖα μήτηρ ἥλιος τ' ἀναπτοχαι.*

Male Scholiastes putat, terram et solem ab Hippolyto testes citari, quia Philosophiae addictus fuerit; illam enim docere omnium rerum originem terrae et soli debitam. Satis autem constat, terram et solem non solum in foederibus pangendis, vt: Iliad, γ, 104 testes inuocari solitos, sed etiam alio tempore, si quid admiratione dignum accideret; vt in Medea v. 1251. Quibus verbis haud dubie rem omnium cognitione et admiratione dignam indicare voluerunt; quia omnes res, quaecunque sub sensu cadunt, in terra continentur, solis radiis collustratae. Comparari potest illa vernaculae linguae exclamatio: *Coelum et terram testes inuoco*.

v. 661. *εἰ μὴ γὰρ ὄρκις θεῶν ἀφρακτος ἐυρέθην.*

Pierfoni coniecturam, vt pro: *ἐυρέθην* legatur: *ἠρέθην*, plurimi interpretes admiserunt. Sed significatio vocabuli: *ἐυρέθην* *deprehenfus sum*, fere eodem redit. Quare etiam ex Scholiastae, nota: *ἀντι τῆς ἐλήφθην* nihil ad coniecturam Pierfoni stabiliendam potest depromi; cum imprimis etiam Valkenarius exempla ex Attico scriptore quaerat, quibus vocabulum: *ἠρέθην*, eodem modo sit positum. Sensus huius loci est: *nisi iureiurando depo-*

sito incautus essem deprehensus, h. e. nisi antea incaute iusiurandum, quod meam fidem obstringit, deposuissem.

v. 673. Χορ: τάλανες, ὧ κακοτυχεῖς
 γυναικῶν πότμοι, τίνα νῦν
 τέχνην ἔχομεν, ἢ λόγους
 σφαλεῖσαι, κάθαρμα λύσει λόγους;
 Φαίδ: ἐτύχομεν δικας —

In edd. vulgatis verba priora a Choro prolata dicuntur et in verbis: ἐτύχομεν δικας demum incipit oratio Phaedrae. Sed in multis Codd. a Brunckio et Valkenario collatis etiam verba priora Phaedrae non Choro tribuuntur; quod equidem verissimum puto. Nam sicut in v. 677: ἐτύχομεν δικας de se numero plurali vsa est, ita etiam in antecedentibus verba: τίνα νῦν τέχνην ἔχομεν, de Phaedra deque eius inopia consilii intelligenda sunt. Si porro vulgatam distinguendi rationem sequimur, obscura manent verba: κάθαρμα λύσει λόγους; in quibus Musgravius sine iusta necessitate pro: λύσει legi iubet: λύσαι aut: λυεῖν; Brunckius autem vocabulum: λόγους suspectum habet. Iam si haec verba Phaedrae tribuimus, quae cum sequentibus coniunguntur, signo interrogandi post: λύσει posito, vocabulum: λόγους ad sequentia: ἐτύχομεν δικας ita apte trahi potest, ut sensus existat: *dictorum nostrorum poenas dedimus*. Quam interpretationem quoque varia lectio quorundam Codd. λόγων, quae forte vera est, confirmat. Intelligit autem Phaedra illum sermonem, quo Nutrici amorem suum detexit, et quo male abusa erat Nutrix ad maturandam Phaedrae perniciem. Quare etiam in sequentibus Phaedra v. 691, 692 pergīt: ἐκ εἶπον — σιγῆν, ἐφ' ἧσιν ἐγὼ κακύνομαι; Mihi quidem amplius inquirenti causam, quare in edd. vulgatis oratio Phaedrae demum ab his verbis:

ἐτύχομεν

ἐτύχομεν δίκαις incipiat, Scholion alieno loco positum occasionem huic errori praebuisse videtur. Nam verba Graeca Scholiorum: *μετάγεται πάλιν ἡ σκηνὴ ἐπὶ θάτερον μέρος* vsque ad verba: *ἅπερ εἰώθασιν πολλὰκις ποιεῖν οἱ ἀξίον ἀπορῶντες θεῖων* — male collocata sunt ad verba Euripidis: *ἐτύχομεν δίκαις*, et aptius legitur sub ipsum huius Antistrophes initium ad verba Euripidis: *τάλαντες, ἃ κακοτυχεῖς γυναικῶν πότμοι*. Quam autem Scholiastes in his verbis: *τὴν τῷ χροῦ συμπαθείαν* appellat, intelligo de verbis v. 686, 687, quae Reiskius male ad Nutricem refert.

v. 697. *ἐρεῖ δὲ Πιτθεὶ τῷ γέροντι συμφορᾶς.*

Hunc versum Brunckius tanquam spurium omisit, quia duo antiqui Codd. cum non afferunt et quod frigide iniecta sit Pitthei mentio et vox: *συμφορᾶς* hic valde impropria occurrat. Quod autem vocabulum: *συμφορᾶς* attinet, h. l. ex ore Phaedrae prolatum nihil inepti habere videtur, quia haec certe illum erga Hippolytum amorem sibi maxime calamitosum esse arbitratur. Quo nomine etiam infra v. 775 idem Phaedrae amor compellatur. Porro iniecta Pitthei mentio etiam bene quadrare videtur, si sequentia comparamus: *πλίσει δὲ πᾶσαν γαῖαν ἀνθρώπων λόγων*. Nam tunc partitio his verbis inest aptissima: *Non solum Theseo hanc rem aperiet, sed etiam Pittheo, illi moroso et garrulo seni; quid? quod omnibus hominibus invidiosum meum amorem calumniando enuntiabit*. Causa denique huius versus in quibusdam Codd. omitti facile apparet. Quia duo versus eodem vocabulo: *ἐρεῖ* incipiebant, librorum incuria, ut saepe fieri solet, posterior ille est neglectus. Quare hunc versum nondum cum Brunckio eiiciendum censeo.

v. 716. τὸσόνδ' ἔμοι παράχεται ἔξαιτεμένη,
σὺ γὰρ καλύπτειν —

Ita quidem edidit Brunckius. Vulgo in edd. atque etiam in quibusdam Codd. legebatur: σὺ γὰρ καλύψασθ'. Alii vero antiqui Codd. legunt: καλύψεν, quos sequor. Nam haec lectio: καλύψεν in vtraque prius allata latere videtur. Porro etiam in responsione Chori, quae statim sequitur, legimus: ὄμνημι — δείξεν. Simile Futurum supra adfuerat in v. 676: τίνα νῦν τέχνην ἔχομεν — κάθαμμα λύσειν.

v. 720. — ἔν δὲ προτρέπωσ' ἐγὼ
εὐσημα δῆτα τῆσδε συμφορᾶς ἔχω,
ὣς ἔνkleα μὲν παισὶ προσθέναι βίον

Codd. optimi et plurimi legunt: προτρέπωσ' ἐγὼ, quam lectionem quoque Scholiafies respexit. Nam interpretatur: ζητῶσα καὶ ἐρευνῶσα — πόλλα δοκιμάζουσα — εἰς πόλλα μετατρέγουσά με τὴν γνώμην. Itaque videtur huic vocabulo eundem significatum tribuisse, quem habet: προσέχειν, si: τὸν νῦν simul intelligis, siue Latinorum: *advertere*. Praefero tamen magis consuetam huius vocabuli notionem: *obsecrans, ut illud facias*, quam etiam Valkenarius adhibuit. Nam Phaedra in antecedenti v. 716 dixerat: ἔμοι — ἔξαιτεμένη. Etiam Brunckius recepit lectionem: προτρέπωσ'. Verba: ἔνkleα παισὶ προσθέναι βίον, de vita Phaedrae gloriosa interpretor, quam ornamentum loco liberis suis relictura sit, ut quoque in posterum de ea gloriari possint. Eandem sententiam quoque supra v. 423 -- 428 Phaedra tractauerat: posterorum animum siue augeri siue minui parentum vel bene vel malefactis.

v. 729. Χαρ: ἔμφημος ἴδι. Φαίδ: καὶ σὺ γ' εὔ με
 vsδέτει.

Marklandus quidem legere voluit: vsδετεῖς, sed haud dubie vi maiore h. l. ponitur: vsδέτει, et quamvis propterea nolim hanc lectionem praeferre, quia modo praecesserat imperatius: ἔμφημος ἴδι, magis tamen prohibentis Phaedrae affectus exprimitur, si contraria iubere videtur. Idem iam censuit Scholiastes in verbis: ἀπειρητικώτερον εἴρηται ὁ λόγος, ὡς εἰ ἔλεγε μὴ καὶ σὺ ζήλει τὴν τροφὸν τῆς παρανέστεως. Bene igitur Scholiastae interpretatione particula: καὶ ante: σὺ infelix illud Nutricis consilium respicit de continuato et patefacto eius amore. Illud: εὔ vsδέτει autem, ex ore mulieris desperantis prolatum, significatione contraria indicat: *noli mihi tam male, quam illa Nutrix, consulere.*

v. 757, 758. ἢ ὀλβιόδωρος ἀυξεί ζαδέα
 χθῶν ἐνδαιμονίαν θεοῖς.

Ita Valkenarius hunc locum edidit Codd. auctoritate. Quia vero vnus Codex legebat: ἢα βιόδωρος, Valkenarius coniecit: ἢ ὀ βιόδωρος et quamvis ipse hanc reiiceret coniecturam, Brunckius tamen eam recepit. Certe h. l. aptius est illud: ὀλβιόδωρος, quia Euripides de illa Hesperidum terra tanquam de sede Deorum loquitur, quibus, cum sint immortales, terra non vitam sed felicitatem tribuit. Porro praecesserat illa voluptatis descriptio, quam Dii ex fonte Nectaris percipiunt, cui verba nostri loci proxime sunt adiuncta. Si denique lectionem vulgaram: ὀλβιόδωρος retinemus, etiam iila emendatione non opus erit, quam Brunckius in sequentibus suavit. Nam cum intelligeret, admissa lectione: ὀ βιόδωρος non aptum esse illud: θεοῖς, pro eo maluit legere: θνατοῖς. Ceterum librarii vocabulum:

C

βίος,

βίος, ut fatis notum, et verba inde orta saepe alieno loco intrufisse videntur. Talem puto locum esse in Euripidis Hecuba v. 1270, vbi vulgo legitur:

Θανάσα δ' ἢ ζῶσ' ἐνθάδ' ἐκπλήσω βίον;

Cuius loci obscuritatem Musgravius eo amouere studuit, ut pro βίον emendaret: πότμον; sed metrum huic emendationi aduerfatur. Brunckius pro: βίον correxit: μόρον; quae emendatio etiam a lectione recepta nimis recedit. Scholiastes vero, qui indicat, vitam, qua Hecuba formam canis prae se ferat, intelligendam esse, aliam emendandi rationem monstrat. Nam videtur deesse vocabulum: κών. Malim igitur illo loco legere:

Θανάσα δ' ἢ ζῶσ' ἐνθάδ' ἐκπνεύσω κών;

ut sensus existat: *Virum mortua ero canis, an viua adhuc ut canis hic moriar?*

v. 793. ὀρθώσασ' ἐκτίνοντες ἄθλιον νέκυν.

Brunckius ex dramate Christi Patientis, vbi etiam duo priora huius loci verba afferuntur, emendauit: ἐκτίναντες. Sed quia Mfctorum auctoritas deest, nondum admittenda videtur haec lectio. Verba eius dramatis sunt: ὀρθώσασ' ἐκτίναντες ἐλβίον δέριν.

v. 819. ἔπαδες· εἰργάσω
τοσῶτον, ὥσε τάσδε συγχεῖαι δόμας
(αἶ, αἶ τόλμας, ὃ βικίως θανάσ'
ἐνοσίω τε συμφορᾷ) σᾶς χερός
πάλαισμα μελέας.

Hanc

Hanc distinguendi rationem iam Stiblinus in ed. Basileensi affert atque eandem quoque Brunckius cum Valkenariorum retinuit. Sed primo mihi non placet colon vocabulo: *ἑπαδης* adiectum, ut ita nude, sine reliquorum verborum coniunctione, ponatur. Malim igitur cum Barnesio: *ἑπαδης* solum commate distinctum ad illud: *τοσούτων* simul cum: *εὐργάσω* referre, ut ita: *ἑπαδης* miserum illum Phaedrae amorem erga Hippolytum, quae prima fuit reliquarum turbarum causa, respiciat, et: *εὐργάσω* ipsius mortem voluntariam, quae grauissimo luctu totam Thefei domum impleuit. Scholiastes ad illud: *ἑπαδης* supplet: *τὸ τῆς ἀγχόνης κινῶν*. Sed Chorus, qui quidem, Thefeo praesente, huius mali causam se ignorare simulabat, haud dubie illud: *ἑπαδης* sensu latiore de tristitia, quae Phaedrae mentem antea perturbauerat, et de amore infelici, hanc tristitiam gignente, intellexit. Deinde malim cum Aldina, Heruagiana et Barnesiana post: *δύμω* puncto distinguere, neque haec verba cum sequentibus: *σᾶς χεῖρας πάλαστρον* coniungere, quia in tali oratione affectus plenissima tam artificiosa verborum coniunctio, post longam parenthesin interiectam, non facile locum habet. Melius igitur, reiecta illa parenthesi, quam Scholiastes iam suaserat, verba: *σᾶς χεῖρας πάλαστρον* epiphonematis loco adiecta esse videntur; quare etiam post: *συμφορᾶ* colon est ponendum. Verterem: *Est infelicis tuae manus lucta!* Eodem modo in sqq. v. 828 verba: *κλῆς ἀφρατος ἐξ ἀλαστόρων τινός* exclamationi dolentis inseruiunt: *O macula improuisa, a malo quodam Deo mihi iniusta!*

v. 824. *τίς ἀρα σὸν τάλαρον ἀμυνοῖ ζωὴν;*

Brunckius Codicum auctoritate recte emendauit: *τίς ἀρα, quis tandem? quis quae?so?* quam lectionem quoque Scholiastes tuetur. Minus apta est Musgrauii coniectura, ut legatur:

C 2

ἄτις

ἄτις ἄρα — vbi ἄτις positum sit pro: ἄ. Nam melius quadrat interrogatio in illa oratione affectus plena. Neque Chorus, vt Musgravius opinatur, his verbis causam, quam optime sciebat, inquirat. Nam bene Scholiastes ad verba: τίς ἄρα monuit: λέγει τὸ δαμόνων. Quia in grauibz calamitatibus semper illae gentes Deum quendam mali auctorem habebant. Quae explicatio etiam cum sequentibus Thefei verbis conuenit v. 828: κηλὶς ἀφρατος ἐξ ἀλαστόων τινός.

v. 829. κατακονὰ μὲν ἐν ἀβίωτος βίᾳ.

Ita optime hunc versum edidit Brunckius, cum antea in plurimis edd. legeretur: κατακονῶ — βίος. Qua posteriore quidem lectione vox: ἀβίωτος non male adiungeretur illi: βίος, quod *vitam non vitalem* indicaret. Sed melius explicauit Scholiastes illud: ἀβίωτος vocabulo: ἀβιωτοποιός, et tunc cum lectione: κατακονὰ est iungendum, quam Scholiastes et Hesychius explicant: καταφθορά, διαφθορά, et Codd. plurimorum auctoritate est legendum: βίᾳ. Haec lectio a Brunckio recepta mihi etiam propterea magis placet, quia apte cum antecedentibus per exclamationem prolatis: ὦ τύχη, ὡς μοι βαρεῖα — κηλὶς ἀφρατος — etiam illa: κατακονὰ μὲν ἐν ἀβίωτος coniunguntur. Quare emendatio viri cuiusdam docti: μέ νυν pro illis: μὲν ἐν excogitata satis quidem indicat, si lectionem olim vulgatam: κατακονῶ — βίος retineamus, desse videri pronomen: με; sed ipsa tamen Codd. lectio: μὲν ἐν, certe, profecto, vim longe maiorem adiungit poetae verbis: o fortuna misera! — quam certe meam mihi absumis vitam!

Haec

Haec quidem tertia sit notarum ad Euripidis Hippolytum particula, eo edita consilio, ut occasionem praebeat indicendis quibusdam orationibus, more consueto propter huius temporis sollemnitatem in Lyceo Torgauensi habendis. Prodebunt enim bonae spei iuvenes et

d. XXXI. Martii verba facient:

- I) IOANNES FREDERICVS BENIAMIN WALTER, *Torgauens.* vernacula lingua; *De laudabili virtutis studiosorum aemulatione.*
- II) FREDERICVS GVILIELMVS HEMPEL, *Lippsenf.* latino carmine; *De honesto gloriae studio.*
- III) CAROLVS AVGVSTVS RESCH, *Ileburgens.* vernacula lingua; *De hominis fortuna ipsius opera simul stabilienda.*
- IIII) IOANNES GODOFREDVS ERHARD, *Borna-Saxo,* latine; *De innato optimi cuiusque perficiendi studio.*
- V) CHRISTIANVS AVGVSTVS NEIDER, *Srebla-Misnicus,* vernacula lingua; *De grauissimo patriae incommoda auerzendi officio.*

d. III. Aprilis:

- I) IOANNES FREDERICVS AVGVSTVS MVILLER, *Torgauens.* vernacula lingua; *De terrore, vitiorum comite.*

C 3

II) CA-

- II) CAROLVS LVDOVICVS GODOFREDVS MVILLER, *Torgauens.* latino carmine: *De maiorum rebus gestis, ad posterorum imitationem sedulo cognoscendis.*
- III) HENRICVS AVGVSTVS IAHN, *Fribergens.* vernacula lingua: *De incertâ meritorum ex praeclare factorum effectibus aestimandorum ratione.*
- IIII) BENIAMIN GOTTHELF FRANKE, *Beltitiens.* latino carmine: *De animo forti, quem praeclare factorum nunquam poeniteat.*
- V) CHRISTIANVS HOFMANN, *Zekkeritiens.* vernacula lingua: *De virtutis in iuuentute cultae praestantia.* Hic vero simul Commilitonum suorum nomine, sicut ille, qui priori die verba facturus est, iuuenes in Academiam discessuros valere iubebit.

Nulla re igitur magis opus habemus in illis Scholae Torgauensis exercitationibus, quam illorum fauore atque beniuolentia, quibus curae cordique est res scholastica. Rebus humanis quidem ereptus est anno superiori vnus praestantissimorum Scholae nostrae Fautorum IOANNES GODOFREDVS CHRISTIANI, Mercator in ciuitate Torgauensi eximius atque honestissimus. Qui propinquus illius familiae, a qua quidem ex multis inde annis non pauca et in iuuentutem scholasticam et in ipsos Scholae praeceptores beneficia redundarunt, eo monumentum nominis sui, quamuis eius gloriam minime expeteret, immortale reliquit, vt Scholae praeceptoribus annuus reditus ex quibusdam agri Kneesenensis, quae possidebat, iugeribus testamento legaret. Quamdiu igitur ciuitas Torgauensis florebit, quod vt quam diutissime ipsi contingat, optamus, tam diu etiam grata viri huius benigni et coelestibus iam praemiis

praemiis ornati memoria et a posteris et imprimis a Scholae Torgauensis praeceptoribus celebrabitur.

Sed inter viuos adhuc versantur, de quo impense laetamur, quam plurimi Scholae nostrae Fautores, quorum praesidio et beniuolentia florere illa pergit. Horum igitur praesentiam nobis honorificam omni, qua par est, obseruantia expectimus ad illas iuuenum orationes beniuole audiendas et imprimis Vos appello, ANTISTES SACRORVM SVMME VENERABILIS, SENATVS CIVITATIS AMPLISSIME, MINISTRI SACRORVM PLVRIMVM REVERENDI et MAGISTRI LYCEI TORGAVIENSIS CLARISSIMI. Quibus quidem precibus nostris si adnuetis, quidquid vtile atque laude non indignum in Schola Torgauensi in posterum perficietur, id VOBIS simul acceptum referemus.

Scripti Torgaviae, d. V Martii, A. c1o1oCCLXXXV.

AB 153172

ULB Halle

3

004 076 125

TA-OL

VORP

R

23

EVRIPIDI

TVM

AD O

IN SC

H

D. XXXI MARTII E

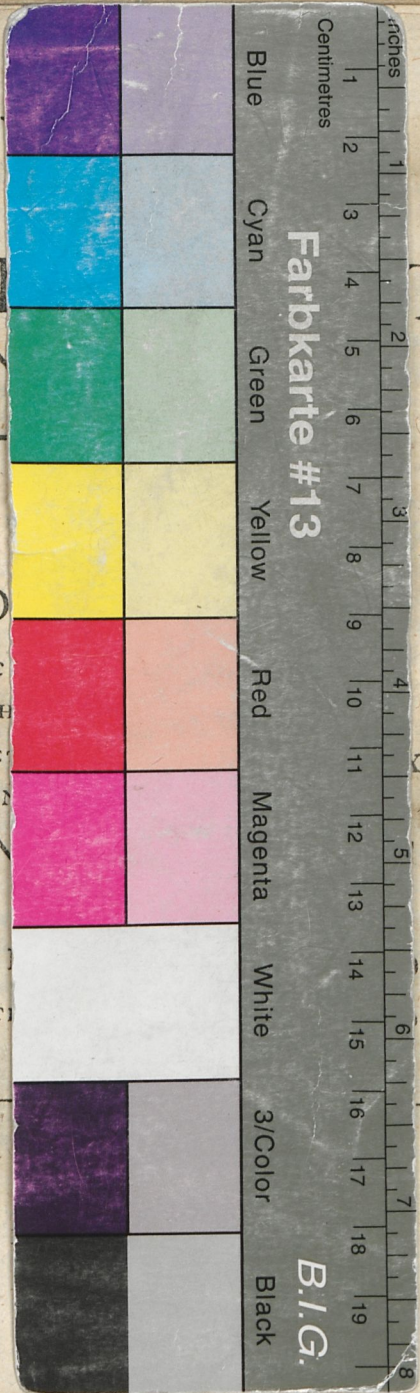
BEN

PATRON

TRAVGOTT

AA. LL. MAGIST

EX OFF

XXXV

ICT

R.

